

De inval van het Duitse leger

door Jan Willemsen

Vrijdagmorgen 10 mei 1940, om 03.55 uur, vielen de Duitsers ons land binnen. Zij wilden zo snel mogelijk doorstoten naar de grote steden in het westen van het land om een snelle overgave af te dwingen. Daarvoor moesten ze de bruggen in handen krijgen over de waterwegen die de oostelijke verdedigingslinie van ons land vormden. Aangezien het Maas-Waalkanaal deel uitmaakte van deze oostelijke verdedigingslinie kreeg onze regio vanaf het eerste uur te maken met de oorlog.

De Duitsers hadden de inval goed voorbereid. Agenten van Abwehr-Meldekopf Kleef hadden gegevens verzameld over alle bruggen en kazematten, wisten waar de springladingen waren aangebracht en hoe de telefoonverbindingen van de bewakingsdetachementen liepen. De aanval werd uitgevoerd door de Gruppe Grave van het Brandenburg-Bataillon dat bestond uit negen officieren en 68 manschappen aangevuld met circa dertig Nederlandse NSB'ers die in Kleef woonden en lid waren van de NSB-afdeling 'Sport en Spel'. Hun bewapening bestond uit een Mitrailleur Bataillon, een SS-verkenningafdeling en het 1e bataljon van de gemotoriseerde Artillerie Abteilung 11/677. Commandant was Leutnant Witzel. Ondanks hun kennis, en ondanks het verrassingselement van de aanval, konden ze niet voorkomen dat het Nederlandse leger erin slaagde de bruggen over het Maas-Waalkanaal bij Weurt en Neerbosch op te blazen. Ook bij Hatert waren de Duitsers te laat om te voorkomen dat de brug grotendeels werd vernield. Bij Malden slaagden tien Duitse soldaten er weliswaar in om de brug onbeschadigd te veroveren, maar de Nederlanders onder leiding van kapitein Peeters heroverden in een snelle tegenaanval de brug en bliezen die vervolgens op.

Het huis van de sluiswachter, het eerste huis dat door Duitsers in brand werd geschoten, mei 1940 (foto RAN GN 11493)

Kazemat 11 bij de sluis van Heumen
(uit: Weber, 1946)

Bij de sluisbrug van Heumen ging het echter mis. Tegen half vier 's morgens kwamen daar vier personen in het uniform van Nederlandse marechaussees die een groep van zo'n dertig Duitse soldaten begeleidden waarvan ze zeiden dat het deserteurs waren die geïnterneerd moesten worden. Ze kenden het wachtwoord en hadden de juiste papieren. De wachtpost vertrouwde het gezelschap en liet de brug zakken. Toen de groep echter de sluisbrug over was, openden de Duitsers het vuur op de kazematten. De Nederlandse militairen van het 1-26-Regiment Infanterie die aan de westkant van het Maas-Waalkanaal lagen, konden de lont van de explosielading om de brug te laten springen niet meer op tijd bereiken. De sluisbrug viel in Duitse handen. De hier gesneuvelde soldaten staan vermeld op het herinneringsmonument, dat na de oorlog bij de sluis is onthuld. Daar zijn de namen van de soldaten uit de regio die elders zijn omgekomen aan toegevoegd.

Na het verlies van de sluisbrug trokken de twee Nederlandse bataljons die het Maas-Waalkanaal moesten bewaken, zich terug achter de Maas-Waalstelling bij Druten. Het Duitse leger kon nu ongestoord over de Maas-Waallinie trekken en oprukken richting Den Haag. Een paar dagen later, na het bombardement van Rotterdam op 14 mei 1940, capituleerde het Nederlandse leger.

De brug bij Malden gesprongen (foto RAN F73187)